

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від 08 липня 2020 року

№ 39/1

Про проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту лісів, запобігання пожежам на землях лісового та водного фонду, торфовищах та на землях інших категорій (реєстр. № 3526)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування розглянув проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту лісів, запобігання пожежам на землях лісового та водного фонду, торфовищах та на землях інших категорій (реєстр. № 3526 від 22.05.2020), поданий народними депутатами України Бондаренком О.В., Криворучкіною О.В., Маріковським О.В. та іншими народними депутатами України, та відзначає.

Метою проекту Закону, як зазначено у пояснювальній записці, є посилення захисту лісів, запобігання пожежам на землях лісового та водного фонду, торфовищах та на землях інших категорій, підвищення ефективності управління та контролю у цій сфері, посилення адміністративної відповідальності за порушення правил пожежної безпеки в лісах, сільськогосподарських угіддях та інших природних екосистемах.

Проектом Закону передбачається внесення змін до Водного кодексу України (далі – ВКУ), Кодексу цивільного захисту України, Земельного кодексу України (далі – ЗКУ), Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), законів України «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», «Про охорону земель», «Про оренду землі».

Міністерство енергетики та захисту довкілля України підтримало законопроект з урахуванням зауважень, зокрема запропонувало доповнити підпункт 15 пункту 4 розділу I проекту Закону положеннями щодо внесення змін до частини другої статті 241 КУпАП стосовно виключення слів «командири авіаланок, старші льотчики-спостерігачі та льотчики-спостерігачі

баз авіаційної охорони лісів», та доповнення словами «керівник територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства, та його заступник, керівники структурних підрозділів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства та територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства, їх заступники, які забезпечують виконання функцій із охорони і захисту лісів».

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України підтримує проект Закону за умови доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень, зокрема проектом Закону пропонується внести зміни до статті 39 Закону України «Про тваринний світ», які не узгоджуються з частиною третьою статті 27 Закону України «Про рослинний світ». Також потребують узгодження з статтею 27 Закону України «Про рослинний світ» запропоновані зміни до ЗКУ і ВКУ відповідно до яких забороняється знищення або пошкодження рослинності, випалювання сухої рослинності або її залишків на землях водного фонду, у тому числі у прибережних захисних смугах та на островах, зайнятих лісами, смугах відведення, берегових смугах водних шляхів.

Враховуючи зазначене, запропоновані зміни в пунктах 1, 3, 7 та підпункті 3 пункту 4 розділу I проекту Закону потребують узгодження з нормами статей 85, 91, 92 Водного кодексу України та статей 59, 63, 64 Земельного кодексу України, а також статтею 27 Закону України «Про рослинний світ».

Міністерство внутрішніх справ України та Державна служба України з надзвичайних ситуацій у своїх висновках надали пропозиції до законопроекту та зазначили, що МВС спільно з ДСНС на виконання Указу Президента України від 24.12.2019 № 948/2019 «Про невідкладні заходи щодо запобігання пожежній небезпеці в Україні» розробили проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення рівня відповідальності за порушення вимог пожежної та техногенної безпеки», у якому передбачені зміни до статті 188⁸ КУпАП, які комплексно вирішують питання щодо посилення відповідальності за порушення встановлених законодавством вимог (правил) пожежної безпеки та невиконання приписів і постанов посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю (ДСНС) за додержанням законодавства про пожежну і техногенну безпеку.

Враховуючи зазначене, МВС та ДСНС пропонують виключити зміни до статті 188⁸ КУпАП з проекту Закону.

Міністерство юстиції України у своєму висновку надало ряд зауважень та пропозицій, зокрема, абзацами 4-6 статті 96 «Обов'язки землекористувачів» ЗКУ пропонується передбачити їх обов'язок не допускати випалювання сухої рослинності або її залишків, обкошувати (з прибиранням скошеного) та оборювати землі в місцях, прилеглих до торфовищ, полезахисних лісових смуг, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць. При цьому

проектом Закону не передбачено відповідних змін до статті 91 ЗКУ «Обов'язки власників земельних ділянок».

Також законопроектом передбачено внесення змін до статей 218, 222, 242 КУпАП, якими закріплюються повноваження адміністративних комісій при виконавчих органах сільських, селищних, міських рад, органів Національної поліції, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері мисливського господарства щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 65¹, 65², 65³, 77, 77¹ КУпАП.

Міністерство юстиції звертає увагу, що покладання обов'язку розглядати справи про адміністративні правопорушення за одними й тими самими статтями КУпАП одночасно на декілька органів може призвести до ускладнень при практичній реалізації правозастосовними органами своїх повноважень щодо розгляду таких справ.

Державне агентство лісових ресурсів України у своєму висновку пропонує виключити із проекту Закону зміни до статті 66 КУпАП, оскільки статтями 77 та 77¹ КУпАП вже передбачено відповідальність за знищення або пошкодження лісу внаслідок необережного поводження з вогнем, а також порушення вимог пожежної безпеки в лісах, що призвело до виникнення лісової пожежі або поширення її на значній площі; порушення вимог пожежної безпеки в лісах; самовільне випалювання рослинності або її залишків.

Проектом Закону пропонується доповнити КУпАП статтею 188⁵⁶ «Невиконання законних розпоряджень чи приписів посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства». В той же час, змінами до статті 241 КУпАП не надаються повноваження щодо розгляду центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства, справ передбачених новою статтею 188⁵⁶ КУпАП.

Враховуючи зазначене, Держлісагентство пропонує доопрацювати положення проекту Закону щодо змін до статті 241 КУпАП в частині заміни цифр «188⁵» цифрами «188⁵⁶», а також виключення з абзацу другого підпункту 16 пункту 4 розділу I проекту Закону цифр «188⁵».

Державна екологічна інспекція України підтримує даний законопроект.

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру у своєму висновку, висловила ряд зауважень та пропозицій до законопроекту, зокрема проектом Закону пропонується доповнити статті 89, 90 ВКУ та статті 61, 62 ЗКУ новими нормами, відповідно до яких визначити, що у прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах, а також у прибережних захисних смугах уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах, забороняється знищення або пошкодження рослинності, випалювання сухої рослинності або її залишків на землях водного фонду, у тому числі у прибережних захисних смугах та на островах, зайнятих лісами, смугах відведення, берегових смугах водних шляхів, однак питання встановлення смуг відведення та берегових смуг водних шляхів

з особливим режимом користування регулюються статтями 63, 64 ЗКУ та статтями 91, 92 ВКУ.

Держгеокадастр зазначив, що законопроектом передбачається внести зміни до статті 244 КУпАП та віднести до повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, розгляд справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 77¹ КУпАП (Самовільне випалювання рослинності або її залишків), однак нормами законодавства не передбачені повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, здійснювати державний нагляд (контроль) за виконанням вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, в тому числі в частині заборони здійснювати самовільне випалювання рослинності або її залишків.

Держгеокадастр законопроект підтримує за умови доопрацювання.

Головне науково-експертне управління, підтримуючи необхідність забезпечення екологічної безпеки та подолання пожежонебезпечної ситуації у природних екосистемах держави, водночас у своєму висновку висловило щодо його змісту ряд зауважень та пропозицій, зокрема новий пункт 7 частини 2 статті 89 ВКУ, відповідно до якого забороняється «знищення або пошкодження рослинності, випалювання сухої рослинності або її залишків на землях водного фонду, у тому числі у прибережних захисних смугах та на островах, зайнятих лісами, смугах відведення, берегових смугах водних шляхів» не враховує того, що у цій статті згідно з її назвою встановлюються обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах, а не на усіх землях водного фонду, як це передбачено у новому пункті статті 89 ВКУ.

При цьому, пропозиція щодо заборони випалювання сухої рослинності або її залишків також не узгоджується із чинною частиною 3 статті 27 Закону України «Про рослинний світ», а також із частиною 6 статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (у тому числі, й у редакції проекту). Вказані норми цих законів охоплюють землі усіх категорій, тобто, й визначених у проекті категорій земель. Слід також зауважити, що у вказаних нормах йдеться про встановлення центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища порядку випалювання сухої рослинності або її залишків, а не повної заборони таких дій, що пропонується проектом.

Аналогічні зауваження є актуальним і щодо нового пункту 5 частини 2 статті 90 ВКУ; нового пункту «е» частини 2 статті 61 та нового пункту «д» частини 1 статті 62 ЗКУ.

Головне управління також звертає увагу, що 11.06.2020 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури внесення змін» від 19.05.2020 № 619-IX, яким

внесено зміни до КУпАП. Зокрема, відповідно до частини 4 статті 2 КУпАП зміни до законодавства України про адміністративні правопорушення можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та інших законів України, що встановлюють адміністративну відповідальність, та/або до законодавства України про кримінальну відповідальність, та/або до кримінального процесуального законодавства України. Проте законопроектом не враховано зазначені положення та передбачаються зміни до КУпАП у поданому проекті Закону, а не в проекті окремого законодавчого акту.

Головне управління зазначило, що для окремих складів адміністративних правопорушень в якості кваліфікуючої ознаки пропонується визначити їх вчинення в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду (частина 2 статті 65¹, частина 2 статті 65², частина 2 статті 65³, частина 3 статті 77 КУпАП у редакції проекту), проте не можна погодитись з такими доповненнями зазначених статей, оскільки запропоновані склади правопорушень підпадають під ознаки злочину, передбаченого статтею 252 «Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду» Кримінального кодексу України.

Проектом Закону передбачається запровадження більш жорстких санкцій за ряд адміністративних правопорушень (зміни до статей 49, 65¹, 66, 72, 73, 74, 75, 77, 188⁵, 188⁸ КУпАП), проте низка суміжних адміністративних правопорушень у сфері охорони навколишнього природного середовища залишилася поза увагою законопроекту.

Головне управління зазначило, що «Прикінцеві положення» проекту Закону не узгоджуються із статтею 27 Закону України «Про рослинний світ» та статтею 39 Закону України «Про тваринний світ» (у редакції проекту).

Враховуючи викладене, Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту лісів, запобігання пожежам на землях лісового та водного фонду, торфовищах та на землях інших категорій (реєстр. № 3526 від 22.05.2020), поданий народними депутатами України Бондаренком О.В., Криворучкіною О.В., Маріковським О.В. та іншими народними депутатами України, прийняти за основу.

2. Співдоповідачем при розгляді законопроекту від Комітету визначити народного депутата України, голову підкомітету з питань лісових ресурсів, об'єктів тваринного та рослинного світу, природних ландшафтів та об'єктів природно-заповідного фонду Овчинникову Юлію Юріївну.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО